

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Vážený pan ministr
Ing. Marian Jurečka
DS: sc9aavG

V Praze dne 26. 6. 2025

Vážený pane ministře,

Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „PKSPOD“) se v posledních letech na Vás i Vaše kolegy opakovaně obracela s podněty a připomínkami k výkonu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „SPOD“), zejména k činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) a s nabídkami spolupráce v této oblasti. V září 2023 Vám adresovala otevřený dopis, ve kterém poukazovala zejména na:

- kritickou situaci na OSPOD napříč Českou republikou, a to nejen v otázce personální,
- možné neefektivní využívání prostředků v systému ochrany dětí, často směřované na projekty a pracovní skupiny se zanedbatelným dopadem do praxe.
- PKSPOD v této souvislosti položila MPSV řadu dotazů, na které však obdržela nejednoznačné odpovědi. Naproti tomu poměrně přesné odpovědi podal Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen „NKÚ“), kdy z jeho zpráv vyplynulo, že PKSPOD poukazovala na problémy zcela oprávněně a přesně.¹

S odstupem času si dovoluje PKSPOD shrnout dosavadní výsledky snahy jediné profesní organizace OSPOD v ČR o spolupráci s MPSV za posledních několik let.

Výkon ochrany práv dětí

PKSPOD dlouhodobě upozorňuje na nekoordinovaný až chaotický způsob řízení systému sociálně-právní ochrany dětí, kdy legislativní změny často výrazně předbíhají reálné možnosti jejich implementace v praxi. Tvrzení PKSPOD se ukázalo jako zcela oprávněné. Rychle po sobě následující novely zákona o SPOD je nutné dále opakovaně upravovat, což vytváří právní nejistotu a ztěžuje práci OSPOD v terénu.

Nejzávažnějším důsledkem tohoto stavu je přímé ohrožení nejmladších dětí. Od ledna 2025 jsme svědky situací, kdy stát není schopen garantovat bezpečné náhradní prostředí pro děti do 4 let věku (tak jak opakovaně a včas upozorňovala nejen PKSPOD). Je aktuálně smutnou realitou, že chybějící nástroje státu v zajištění bezpečného prostředí pro nejohroženější děti do 4 let věku doplňují tolik kritizované nemocniční pobyty. Není ani výjimkou, že děti jsou rozmíst'ovány do náhradních rodin napříč republikou, bez ohledu na práva dětí o zachování kontaktu s biologickou rodinou a původním sociálním prostředím.² Dochází k rozdělování sourozenců, a to navzdory práva dětí na zachování

¹ Kontrolní závěr NKÚ 23/25.

² Úmluva o právech dítěte, čl. 9 a 10.

sourozeneckých vazeb, zejména pokud před odebráním z rodiny žily společně a jsou na sebe citově navázané.

V důsledku současného stavu, kdy se ústřední orgán primárně soustředí na řešení krizové situace v péči o děti do 4 let věku, dochází k téměř úplné rezignaci státu na systematické řešení potřeb a nejlepších zájmů dětí starších 4 let. PKSPOD upozorňuje, že se v praxi jeví, že tato věková skupina zůstává mimo pozornost, přestože i zde dochází k zásadnímu ohrožení práv dětí a ve velmi krátké době bude i u těchto dětí docházet v případě jejich potřeby k omezení možností umístění do zařízení. Typickým příkladem je umístování dětí do nevhodných zařízení z důvodů chybějících kapacit v ústavních zařízeních, či jejich přemístování tam, kde je volné místo. Jedná se o realitu v praxi, která jde přímo proti zájmům dítěte. PKSPOD nemá vůbec povědomost o tom, kdo se aktuálně na MPSV zabývá otázkou sociální kurately pro děti a mládež, neboli nejčastěji dospívajícími mladými lidmi, kteří se potýkají s životními problémy, které mohou zásadně ovlivnit jejich dospělý život.

Dopady do praxe:

- Stát v současné době a v případě potřeby ohroženému dítěti nemůže zaručit bezprostředně bezpečné prostředí nejen pro děti do 4 let věku, ale dnes již v podstatě žádnému ohroženému dítěti ve věku 0 – 18 let.
- Dochází k rozdělování sourozenců.
- Děti čekají na umístění v nemocničních zařízeních.
- Starší děti jsou umístované podle volných míst, nikoli podle vlastních vývojových a individuálních potřeb.
- Děti v každém věku jsou ponechávány v závadovém prostředí nadměrně dlouho, kdy následky ohrožujícího prostředí si mohou nést po celý život.
- PKSPOD upozorňuje, že může být otázkou blízké budoucnosti, kdy bude dospělý člověk žalovat stát za to, že s ním v dětství nebylo zacházeno v rámci jeho nejlepšího zájmu, ale v zájmu ideologie státu, ať již správné, či mylné.

Podmínky pracovníků OSPOD

Na základě doporučení PKSPOD byla sice umožněna výplata náborového příspěvku pro pracovníky OSPOD, avšak jeho financování nebylo zohledněno v objemu transferu.

Zavedení náborového nebo věrnostního příspěvku pro stávající zaměstnance OSPOD by podle Vašeho vyjádření, pane ministře, vyžadovalo změnu legislativy.³ K dnešnímu dni nemá PKSPOD informaci o tom, že by MPSV předložilo jakýkoliv konkrétní legislativní návrh, který by tento krok umožnil.

Platové podmínky pracovníků OSPOD dlouhodobě neodpovídají náročnosti a odpovědnosti jejich profese. Přestože vykonávají klíčovou činnost v ochraně práv dětí, jsou to odborně vzdělaní sociální pracovníci, kteří musí nadto ještě ovládat i výkon státní správy a aplikovat povinnosti a nástroje spojené především se správním rozhodováním, jsou v odměňování výrazně znevýhodněni ve srovnání s obdobnými profesemi. Opakovaná veřejná ujištění ze strany MPSV o potřebě narovnání této nerovnosti se dosud nepromítla do žádného konkrétního systémového řešení, ač tuto možnost resort

³ Odpověď pana ministra Mariana Jurečky ze dne 11. 11. 2022 na dopis PKSPOD.

MPSV měl (změna zákoníku práce, zařazení profesí do platových tabulek...). Platová oblast zůstává nadále opomíjena, což přispívá k odchodům kvalifikovaných pracovníků a celkové destabilizaci systému SPOD.

Setkání nad platy zaměstnanců OSPOD v 1/3 roku 2025 na MPSV nepřineslo žádné výsledky, a dokonce ani tolik slibovaná následná schůzka, v měsíci červnu 2025, se přes ujišťování vedení MPSV, že ta již konkrétní kroky přinese, ani nekonala.

Od posledního otevřeného dopisu došlo nikoli ke zlepšení, ale spíše k dalšímu zhoršení situace na OSPOD – personální poddimenzování vede k přetížení zbývajících personálu a k ohrožení kvality péče o ohrožené děti.

Dopady do praxe:

- Znechucení sociálních pracovníků na OSPOD a odchody z pracovních pozic.
- Nedůvěra v řídicí orgány, kdy sliby střídají další sliby.
- Fluktuace na OSPOD ovlivňuje přímo kvalitu výkonu SPOD.
- Naprostá absence motivace přijímat nové věci a profesně se posouvat.

Administrativní zátěž

MPSV v minulosti přislíbilo revizi Směrnice o vedení spisové dokumentace a snížení administrativní zátěže. K systémovým změnám však dosud nedošlo a praxe zůstává nadále zahlcena rozsáhlou byrokracií. Dnes již Směrnice neodpovídá ani stavu platné legislativy. PKSPOD je připravena na této změně spolupracovat, což opakovaně nabízí.

Ukázkou absurdní administrativní zátěže může být vedení spisu u jediného dítěte zařazeného v § 6 ZSPOD:

- *Založení spisu Om, zavedení dítěte do rejstříku Om dle zákona SPOD.*
- *Pokud dítě v pohovoru se zaměstnancem OSPOD bez přítomnosti rodičů uvede informace o svém týrání a zanedbávání, nebo pokud existuje oznámení třetí osoby o podezření na týrání nezletilců zakládá se zvláštní složka „P“.*
- *Správní řízení o uložení povinnosti rodičům (např. využití podpory odborného zařízení) – vytvoření složky pro účely správního řízení, zaevidování do rejstříku o správních rozhodnutích.*
- *Rodiče neplní povinnost uloženou správním rozhodnutím – zahájení řízení o přestupku, tj. vytvoření další složky, včetně zavedení do úřední evidence o přestupcích.*
- *Dítě musí být dočasně umístěno do ZDVOP – zaevidování dítěte do pomocného rejstříku, tvorba zvláštní složky týkající se nahlášení dítěte vhodného ke zprostředkování krajskému úřadu.*
- *OSPOD zahajuje další správní řízení a vydává Souhlas s uzavřením smlouvy o poskytnutí ochrany a pomoci.*
- *Prarodiče si podají návrh na svěřeni vnuka/vnučky do své péče – založení zvláštního spisu k výkonu kolizního opatrovnictví, evidence do rejstříku,*
- *Mezitím je dítě předáno do profesionální pěstounské péče – evidence do rejstříku, opět zvláštní složka NRP + zvláštní spis pěstounů.*

Dopady do praxe:

- Pracovníci OSPOD se stávají administrativními úředníky bez prostoru pro přímou práci s dítětem a rodinou.
- Téměř nikdo již dnes neví, jakými předpisy se kde, jaká složka, spis, či přímo listina řídí.
- Je zakládána celá řada spisů, zvláštních složek, je prováděna celá řada záznamů do mnoha rejstříků, přesto však NKÚ ve své zprávě⁴ konstatuje, že MPSV nedisponuje informacemi, které by mu umožňovaly efektivní řízení SPOD v ČR, a dokonce ani nemůže vědět, s kolika případy ohrožených dětí je v ČR na OSPODech opravdu pracováno.
- Obrovské administrativní úsilí pracovníků OSPOD se zjevně zcela míjí s účinkem na sběr dat potřebných pro řízení resortu, a naopak za tímto účelem musí MPSV vytvářet každý měsíc vlastní dotazník (o dětech do 4 let věku), který rozesílá každý měsíc na OSPODy a vyžaduje odpovědi, neboli mimo zákonnou administrativní povinnost vytváří ještě další administrativní zátěž, aby se vůbec dozvědělo, jak vypadá aktuální praxe v ČR.

Transfer na výkon SPOD

V loňském roce MPSV v oficiálním dopise přiznalo zpoždění při poukázání finančních prostředků na výkon SPOD, za které se omluvilo s odůvodněním, že došlo ze strany MPSV k nedopatření. Letos je situace zcela totožná, jen již bez omluvy.

V letošním roce by měl transfer SPOD obsahovat i finanční položku na nákup služeb pro ohrožené rodiny (metodika čerpání není z MPSV dostupná). Není tak vůbec zřejmé, jak je systémově, a i ekonomicky pracováno s dotacemi na sociální služby, které stát poskytuje každý rok a z jakého důvodu jsou poskytované jiné peníze na nákup služeb OSPODy. Nezodpovězené jsou i otázky a obavy pracovníků OSPOD z narůstající agendy ohledně obhospodařování transferu na výkon SPOD.

Dopady do praxe:

- Obce s rozšířenou působností nesou financování SPOD v posledních letech nejméně polovinu roku vždy na svých bedrech.
- Finanční prostředky na ochranu dětí přicházejí velmi pozdě, OSPODy většinu roku neví, s jakou částkou hospodaří.
- Finanční prostředky utracené OSPODy na konci roku bývají potom rovněž označovány jako problematické, a tak v podstatě OSPODům zbývá na čerpání peněz na ochranu dětí cca 3 čisté měsíce, ve kterých jsou letní prázdniny.
- Značná ekonomická nejistota.

Spolupráce s profesní organizací OSPOD

Ve svém dopise ze dne 11.11.2022 jste uvedl, že jedním z cílů MPSV je zakotvit do legislativy existenci profesní organizace obdobné PKSPOD. Toto prohlášení však doposud nezaznamenalo žádný konkrétní posun a zůstává pouze v rovině deklarace.

⁴ Kontrolní závěr NKÚ 23/25.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

V rámci osobního jednání, které se uskutečnilo dne 18. 3. 2025, navrhla PKSPOD ministroví alespoň uzavření memoranda o spolupráci, s čímž pan ministr ihned souhlasil. Následně byl ze strany PKSPOD zaslán návrh memoranda v písemné podobě, na který však MPSV dosud nijak nereagovalo. i takto formální a toliko deklaratorní krok zůstává ze strany ministerstva bez odezvy.

PKSPOD vítá, že MPSV aktuálně nastavuje spolupráci s OSPODy, vyjadřuje však politování nad tím, že i když o spolupráci MPSV a OSPODů usiluje PKSPOD řadu let a děje se tak zcela jistě i na základě jejího tlaku na MPSV, tak údajně díky přetížení pracovnice MPSV nebyli zástupci PKSPOD pozváni na první setkání MPSV a OSPODů.

Vážený pane ministře,

na základě výše uvedených skutečností se PKSPOD domnívá, že současný stav systému sociálně-právní ochrany dětí, včetně podmínek, ve kterých působí orgány SPOD, je dlouhodobě neudržitelný, a nadále prohlubuje již tak vážnou destabilizaci celého systému. Přestože opakovaně zaznívají ze strany MPSV a konečně i přímo od Vás deklarace o potřebě změn a záměrech na podporu výkonu SPOD, skutečné kroky, které by vedly k systémovému zlepšení, dosud realizovány nebyly.

S ohledem na aktuální vývoj a přetrvávající problémy si dovoluje PKSPOD předložit následující konkrétní doporučení, která – dle názoru PKSPOD – mohou být realizovaná téměř okamžitě.

- **Zajištění jistoty bezpečného prostředí, ať již formou náhradního rodinného prostředí, anebo jiného obdobného, každému potřebnému dítěti 0-18 let, napříč ČR.**
- **Naplnit přislíbenou spolupráci s PKSPOD minimálně ve formě uzavření memoranda a vytvoření standardizovaného rámce konzultací mezi MPSV a PKSPOD.**
- **Zajistit včasný a předvídatelný transfer finančních prostředků, včetně platné metodiky čerpání na výkon SPOD tak, aby nebyla ohrožena stabilita financování ani důvěra mezi státem a samosprávami, které výkon SPOD fakticky zajišťují.**
- **Zajistit revizi platových podmínek pracovníků OSPOD tak, aby odměna odpovídala náročnosti, odpovědnosti a významu jejich profese – a to alespoň na úroveň srovnatelnou s pozicemi v obdobných pozicích.**
- **Provést revizi administrativní zátěže, včetně rychlé a efektivní novelizace Směrnice o vedení spisové dokumentace, aby se pracovníci mohli soustředit na přímou práci s ohroženým dítětem a jeho rodinou, nikoli pouze na plnění evidenčních povinností, které bývají středobodem kontrolních činností na OSPOD.**

PKSPOD je i nadále připravena ke konstruktivní spolupráci, která povede k systematickému posílení výkonu sociálně-právní ochrany dětí a skutečnému naplňování jejich nejlepších zájmů. Věříme, že odborné podněty a návrhy PKSPOD budou ze strany MPSV brány jako partnerství, nikoli jako kritika bez řešení.

S pozdravem

Mgr. Dagmar Kubičková, v. r.

předsedkyně PKSPOD